

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/89/2025.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Pécsi Törvényszék 2.Pf.20.218/2024/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére vonatkozó alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (Dr. Halmos Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Halmos Péter) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a Pécsi Törvényszék 2.Pf.20.218/2024/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege és a panasz az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó tulajdonában álló [...]8 helyrajzi szám alatti 107 m² nagyságú préház megnevezésű ingatlanból egy falazott, több ágból álló, részben a szomszédos ingatlanok alatt elhelyezkedő pince nyílik. A pince három, a szomszédos ingatlanok területén elhelyezkedő szellőzővel rendelkezik, amelyből egy a [...]7/2 helyrajzi számú, kettő a [...]4 helyrajzi számú ingatlan területén található. A szellőzők kialakítására a szomszédos ingatlanok jelenlegi tulajdonosainak tulajdonszerzését megelőzően került sor. A pincében az indítványozó jogelődei (szülei), majd az indítványozó és gyermekei bejelentett szőlő szaporítóanyag-előállítási tevékenységet végeztek.
- [4] A [...]4 helyrajzi számú ingatlanon álló felépítményt – az I. rendű alperes hozzátartozója által képviselt gazdasági társaság, a perbeli – II. rendű alperes lebontotta és 2011-ben éttermi és szálláshely-szolgáltatást nyújtására alkalmas üzlethelyiséget alakított ki kerthelyiséggel. Az indítványozó 2013 őszén tapasztalta, hogy a pince a [...]4 helyrajzi számú ingatlan alatti részén esőzések következtében

beázik. A beázások az indítványozó és családja által végzett szőlő szaporítóanyag-előállítási tevékenységet korlátozták, majd 2018-tól kezdődően akadályozták.

- [5] Az indítványozó a Siklói Járásbírósághoz benyújtott keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az I. és II. rendű alpereseket a [...]4 helyrajzi számú ingatlan alatti pince beázásának megszüntetésére, a további károsodás elhárításához szükséges munkálatok elvégzésére valamint kártérítés megfizetésére.
- [6] Az indítványozó 2020. június 22. napján keresetváltoztatást terjesztett elő, amelyben elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy elbirtoklás jogcímén – igazságügyi szakértő által készített záradékolt változási vázrajz szerint – megszerezte a [...]7/2 és [...]4 helyrajzi számú ingatlanok alatt húzódó pince tulajdonjogát. Másodlagosan kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a [...]7/2 és [...]4 helyrajzi számú ingatlanok alá a földfelszín alatt benyúló pince vonatkozásában használati szolgalmat szerzett az igazságügyi szakértő által készített vázrajzon megjelölt nyomvonalon.
- [7] A Siklói Járásbíróság 2024. március 20. napján kelt, 1.P.20.480/2022/212. számú részítéletével megállapította, hogy az indítványozó elbirtoklással pincehasználati szolgalmi jogot szerzett a tulajdonában álló ingatlan javára, az I. rendű alperes tulajdonában álló [...]4 helyrajzi számú, és a III. rendű alperes tulajdonát képező [...]7/2 helyrajzi számú ingatlan terhére, az ítélet mellékleteként csatolt záradékolt vázrajzon megjelölt nyomvonalon. Ezt meghaladóan az indítványozó tulajdonjog megszerzésére irányuló kereseti kérelmét elutasította. Az I., a III. és a VII–XII. rendű alpereseket a részítéletben foglaltak túrésére kötelezte. Felhívta az illetékes földhivatalt, hogy a változást a részítélet jogerőre emelkedését követően jegyezze be az ingatlan-nyilvántartásba.
- [8] Az I., II. és III. rendű alperes fellebbezése nyomán másodfokon eljáró Pécsi Törvényszék 2024. szeptember 25. napján kelt, 2.Pf.20.218/2024/5. számú végzésével a részítéletet a fellebbezési kérelem, illetőleg a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új tárgyalására, valamint új határozat hozatalára utasította. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a módosított keresettel érvényesített tulajdonjogi és szolgalmi jog megállapítására irányuló igény, nem függ össze az eredeti kereset tárgyával, az meg nem engedett kereset változtatásnak minősül. Ezért az elsőfokú bíróság megsértette a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályait azzal, hogy azokat érdemben bírálta el. A másodfokú bíróság rámutatott, hogy az indítványozó eredeti, kötelmi jogi igénye nem ugyanabból a jogviszonyból ered, mint az utóbb előterjesztett tulajdonjog illetve szolgalmi jog megszerzésére irányuló dologi jogi kereset. Az indítványozó kötelmi és a dologi jogi keresete eltérő, egymáshoz nem kapcsolódó tényállások alapján bírálható el, azokban a felek nem voltak azonosak, a bizonyítási teher és a bizonyítandó tények pedig jelentősen eltértek. A másodfokú döntés szerint az elsőfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, ha a meg nem engedett keresetváltoztatást – speciális szabály hiányában a Pp. 212. §

(1) bekezdése alapján – végzéssel elutasítja, annak érdemi elbírálása ugyanis a Pp. 51. § c) pontjának és a 146. § (1) bekezdésének sérelmét eredményezi. A döntés rögzítette, hogy a keresetváltoztatás elutasítása esetén az indítványozó dologi jogi igényét külön perben érvényesítheti.

- [9] A megismételt eljárásban a Siklói Járásbíróság 2024. október 17. napján kelt, 1.P.20.435/2024/11. számú végzésével az indítványozó 2020. június 22. napján előterjesztett keresetváltoztatását elutasította. Az indítványozó e végzés ellen előterjesztett fellebbezését a Siklói Járásbíróság 2024. november 13. napján kelt, 1.P.20.435/2024/19. számú végzésével elutasította, mert az indítványozó olyan végzés ellen nyújtott be fellebbezést, amely ellen a Pp. 233. § (3) bekezdés *b)* pontja alapján külön fellebbezésnek nincs helye. A Pécsi Törvényszék 2025. január 31. napján kelt, 2.Pkf.50.056/2025/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság fellebbezést elutasító végzését helybenhagyta.
- [10] A Siklói Járásbíróság 2025. február 7. napján kelt átiratában arról tájékoztatta az Alkotmánybíróságot, hogy az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig az alkotmányjogi panasszal támadott végzés végrehajtását 1.P.20.435/2024/45. számú végzésével, a részítélettel el nem bíralt igények tárgyalását 1.P.20.435/2024/50. számú végzésével felfüggesztette.
- [11] 2.2. A fenti előzmények után előterjesztett alkotmányjogi panaszában az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, az R) cikk (2) bekezdése, a T) cikk (2) bekezdése, a 28. cikke, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog és a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog sérelmére hivatkozva kérte a Pécsi Törvényszék hatályon kívül helyező és az elsőfokú bíróságot új tárgyalásra, valamint új határozat hozatalára utasító döntésének megsemmisítését.
- [12] Az indítványozó szerint a másodfokon eljáró törvényszék a keresetváltoztatás megengedhetősége tekintetében irányadó Pp. 146. §-a értelmezése során figyelmen kívül hagyta a Kúria és saját korábbi gyakorlatát, önkényesen, a tisztességes eljáráshoz való jogot sértve hozta meg döntését. Álláspontja szerint kötelmi igénye mellett előterjesztett dologi jellegű jogviszonyt érintő keresetváltoztatása megengedett, ugyanis „a kötelmi igény tárgyában abban az esetben van keresetösségi joga a felperesnek, amennyiben dologi jogi igényét érvényesíteni tudja”. Érvelése alátámasztásaként hivatkozott a Pécsi Törvényszék 2.Pf.20.378/2021/8. számú részítéletére, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.703/2022/6. számú részítéletére. Előadta, hogy a felhívott hasonló tárgyú ügyekben „sem a Pécsi Törvényszék, sem a Kúria nem látta akadályát a keresetváltoztatásnak figyelemmel arra, hogy azok (a keresetek) egymással összefüggtek”. A támadott bírói döntés az indítványozó szerint azzal, hogy „utolérhetően szembe megy korábbi hasonló tényállású ügyben megtett

értelmezéssel”, közvetlenül befolyásolta a tisztességes eljáráshoz való jog tényleges érvényesülését.

- [13] Az indítványozó szerint a törvényszék jogalkalmazása nemcsak *contra legem*, hanem *contra constitutionem* is volt, mert az indokolási kötelezettséget sértő módon nem adott számot arról, hogy a jogkérdésre irányadó normát miért alkalmazta alig három évvel korábbi álláspontjától eltérően. „Másképp, ezzel párhuzamosan, a Pécsi Törvényszék önkényesen járt el akkor, amikor a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó hivatkozott garanciális jogi normá(ka)t nem vette figyelembe. Harmadrészt [...] akkor is, amikor döntését (hatályon kívül helyezés és új eljárásra kötelezés) olyan joggyakorlatra és jogszabályhelyre ([r]Pp. 212. § (1) bek.) alapította, amelynek alapjául szolgáló tényállásokat és precedens ill. Kúriai eseti döntéseket nem hivatkozott.”
- [14] Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog, a B) cikk (1) bekezdése, az R) cikk (1)–(2) bekezdése és a T) cikk (2) cikk bekezdése sérelmére vezet, hogy a Pécsi Törvényszék a Pp. 212. § (1) bekezdése megsértésének megállapításával tartalmát tekintve érdemben eldöntötte a jogvitát. Értelmezésében a másodfokú döntés „utasítást adott” az elsőfokú bíróságnak arra, hogy végzéssel utasítsa el a keresetváltoztatást.
- [15] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog sérelmét abban látja, hogy a támadott végzés alapján a Siklói Járásbíróság fellebbezéssel nem támadható végzésben döntött keresetváltoztatása elutasításáról.
- [16] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [17] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó jogi képviselője a Pécsi Törvényszék végzését 2024. október 25. napján vette át, az alkotmányjogi panaszt pedig 2024. december 30. napján, azaz a kézbesítést követő hatvanhatodik napon terjesztette elő. A határidő utolsó napja 2024. december 24. munkaszüneti nap volt. Az Ügyrend 28. § (2) bekezdése szerint, ha a határidő utolsó napja munkaszüneti napra esik, a határidő csak az azt követő legközelebbi munkanapon – jelen esetben 2024. december 30. napján – jár le, ezért a panaszt határidőben benyújtottnak kell tekinteni.
- [18] 3.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdekében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [19] A rendelkezésből az következik, hogy a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye alkotmányjogi panasznak, az Alkotmánybíróságnak ezért először arról kellett döntenie, hogy az indítványozó által sérelmezett bírói döntés az Abtv. 27. §-a tárgyi hatálya alá tartozik-e.
- [20] Az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét, ezért az Alkotmánybíróságnak minden esetben egyedileg, az ügy jellegétől függően kell vizsgálni azt, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e {3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [13]; 3168/2018. (V. 16.) AB végzés, Indokolás [40]}. Az Alkotmánybíróság e döntése során a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást szabályozó törvény rendelkezéseit veszi alapul {3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [10]; 3347/2022. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [45]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatában rámutatott, hogy – a bírósági eljárásokra vonatkozó szabályokra figyelemmel – a bírósági eljárást befejező döntések az eljárás egészére mint folyamatra vannak kihatással, ezért „bírói eljárást befejező végzésnek azok a végzések minősülnek, amelyeknek joghatásaként a bírósági eljárás (vagy annak egy szakasza) befejeződik” {3149/2023. (III. 27.) AB végzés, Indokolás [46]}.
- [22] Az indítványozó által támadott – az elsőfokú bíróságot új tárgyalására, valamint új határozat hozatalára utasító – végzése nyilvánvalóan nem érdemi döntés, az eredeti (kártérítési) kereseti kérelem tekintetében a bíróság még nem döntött. Az alkotmányjogi panasszal támadott határozat nem eredményezte az eljárás befejezését sem, pusztán abban az eljárásjogi kérdésben foglalt állást, hogy a perben az indítványozó eredeti kötelmi jellegű igénye mellett keresetváltoztatással érvényesítheti-e a tulajdonjog és szolgalmi jog megállapítására irányuló igényét. Amint arra a törvényszék utalt a támadott döntésében, az indítványozó dologi jogi igényét külön perben érvényesítheti.
- [23] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra is visszautasította.

Budapest, 2025. június 3.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró